NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2081 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ NĂM 28 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Người đem báo đến nhà	6$00	3$20	1$70	0$60
Gửi sở Giấy thép	6$00	3$20	1$70	0$60
Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	8$00	4$50	2$30	0$80
Nam-kỳ và các thuộc địa Pháp	8$00	4$50	2$30	0$80
Ngoại-quốc	12$00	6$50	3$50	1$00

Les abonnements partent des 1er et 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 160

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 — 065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bàn thêm về cái van-đề cử hội-đồng hương-chức

Bài trước kỳ-giả đã nói việc cải-lương hương-chính ở xứ ta bây giờ sở-dĩ chưa có thành-hiệu, một cái nguyên-nhân lớn là vì cái hội đồng hương-chức là cái cơ-quan chủ trương hương-chính trong-yếu nhất ở các làng, cái địa-vị cùng cái quyền-hạn chưa được minh-bạch hẳn-hoi, nên người khả-giả chưa mấy ai chịu dấn thân vào vòng, mà những kẻ lý-dịch hào-cường phần nhiều vẫn còn giữ được thực-quyền để xoay-xóa cái kế sinh nhai sâu mọt, và có thiển nghĩ cái vấn-đề cử hội-đồng hương-chức phải trông về các quan phủ huyện lấy công-tâm mà lựa chọn, lấy thực lực mà xem xét, hoặc lọc lấy những người khả-giả trong hàng hương chức cũ, hoặc tìm lấy những người có học-thức tư-tưởng mới trong làng mà đem cái địa-vị thực hội-đồng hương-chức cất đặt cho người ta, lấy cái quyền-hạn thực hội-đồng hương-chức giao phó cho người ta, cốt nhất là phải thường săn sóc trông coi, đừng để hở cho cái bọn lý-dịch hào-cường xâm việt tới cái địa vị cùng cái quyền-hạn hội-đồng tong trung tác tệ; nói tóm lại là muốn cải-lương hương-chính có thành-hiệu, phải có được mỗi làng một hội-đồng hương-chức cho đắc-nhân, muốn có được hội-đồng hương-chức đắc-nhân, phải làm cho hội-đồng hương-chức có cái địa-vị, cái quyền-hạn minh bạch hẳn-hoi mà lựa người xứng đáng, mà làm được như thế, phi nhờ về các quan phủ huyện là ông quan thân dân hơn cả, không làm thế nào cho cách bầu cử khỏi lạm có những tuồng mục-nat mà dù giữ được không lạm trong khi bầu cử, cũng không hề giữ được những tuồng mục-nat ấy không trong cái tập-quán của dân làng, ý cái thế-lực của bè đảng mà tìm phương lập kế, xâm việt tới cái địa-vị thực cùng cái quyền-hạn thực của hội-đồng hương-chức, vẫn thỏ được cái thủ-đoạn tham những công-khoản, hà hiếp con em.

Song, nói thì nói vậy, mà trông về các quan phủ huyện làm được như thế, có phải là dễ đâu. Một điều khó thứ nhất là về cái thế-lực kim tiền. Chẳng còn phải nói thì ai cũng đã thừa biết cái thế-lực kim-tiền từ xưa đến nay vẫn có phải mạnh hơn phép luật, tôn hơn danh-dự, trọng hơn công-lý; ngày xưa đã có người làm bài luận thần tiền, kể cái oai phúc vị thần đó làm cho ai sống được sống, làm cho ai chết phải chết; chết sống còn có quyền thay đổi được, huống chi là cái địa-vị cùng cái quyền-hạn một cái hội-đồng hương-chức so với sự chết sống thì tầm-thường nhỏ mọn quá, còn khó gì mà không thay đen đổi trắng được như chơi; nhất là ở cái xã-hội nước ta bây giờ, cái chủ-nghĩa « bài kim » thật đã chẳng khác gì một cái ngọn sóng bể dương lúc cơn giông, tràn ngập hết cả từ quan chí dân, từ thị thành cho đến thôn-ổ, bao nhiêu những bờ đê lễ-giáo, luân-lý, danh-tiết, kỷ-luật, có thể nhờ đó mà phong-phạm nhân-tâm, đều vỡ lở tan tành hầu muốn hết; nói rằng cái thế-lực kim-tiền mạnh không còn gì địch nổi, ở xã-hội nào, ở thời-đại nào thì dùng hay không dùng còn chưa dám biết, chứ ở xã-hội nước ta thì thật không hồ-nghi gì. Cái thế-lực kim-tiền mạnh như thế, mà cái bọn lý-dịch hào-cường ở các làng ta phàm việc gì đối với quan vẫn sẵn có một cái thuật thần-thông kinh nghiệm lắm là có tiền vào đâu cũng lọt, khẩn gì cũng xong, cái chiếu quyền ăn quyền nói trong làng, thế nào nó cũng viện tới cái thể bá lão hoa-xòe mà chen vao cho kỳ được, mà dù có vì điều lệnh bó buộc, phải do mỗi họ cử lấy một người trong họ, nó không sao chấp chiếm được cả thì nó cũng lấy tiền ra dẫy, làm cho đến được cái địa-vị thực, cái quyền-hạn thực của hội-đồng hương-chức phải vào tay mình mới nghe. Người ta dã thương nói vàng đỏ đen lòng; không chắc rằng cái vàng đỏ của những tuồng một nát kia thành-linh lại đến trước con mắt công-minh liêm chính của đen trời, có khỏi làm cho mờ ám hay không? ấy là một điều khó.

Một điều khó nữa là cái thế-lực của phe đảng. Ta vẫn thường nói hương hữu đảng, thật thế; ở trong làng mà có phe đảng mạnh thì tha hồ nhất hô bách nặc, phải làm trái, hay làm dở, muốn sao được vậy khó gì. Cái bọn lý-dịch hào cường ở các làng ta, xưa nay nó đã quen dùng một cái phương-lược đi chùng hiếp quả, ỷ cường lăng nhược, bao giờ thì cái phe đảng của nó cũng vẫn mạnh nhất trong làng; nó ứng bầu hương-chức mà trong làng ai không bầu nó thì nó kéo phe đảng nó đánh, nó trói, nó kiện, nó thưa; nó bảo bầu người nọ mà trong làng ai đi bầu người kia thì cả phe đảng nó oán, nó thù, nó đe, nó dọa: nó chẳng hương-chức, chẳng hội-đồng gì cả mà nó cứ việc thu cán, chi bậy, dút chặt hầu-bao, có lọt đến tai trên thì nó viện phe đảng nó ra cãi bay cãi biến; chúng khẩu đồng từ, nhà sư cũng chết, quan dù có minh sát cũng khó làm sao xét được cho rành. Ấy là hai điều khó.

Có hai điều khó cho các quan phủ huyện về sự lập hội-đồng hương-chức các làng để lấy cho được người cải lương hương-chính như thế. Nhưng hiết tưởng có bệnh có thuốc, đã biết bệnh thì khắc có thuốc chữa cho lành; đã biết cái việc khó tại chỗ nào thì khắc có cách bài-trừ những nỗi khó đó; về cái điều khó thứ nhất thì miễn là các ngài không kể đến cái thế lực đồng tiền vào đâu nữa là xong, về cái điều khó sau thì xin xét rõ các phe đảng đồng ác ở các làng mà phá tuyệt đi là được.

T.

RƠM CỎ ĐÓNG HÀNG HÓA NHẬP CẢNG HOA-KỲ

Chánh-phủ Hoa-kỳ có nghị-định nói về việc tẩy uế rơm rỏ nhập cảng Hoa-kỳ, cứng là rơm cỏ gói bọc hàng hóa nhập cảng Hoa-kỳ, để phòng bị cho nông-dân khỏi mắc phải những bệnh dịch miệng đau chân, mà ít lâu nay ở Âu-châu phát ra ở nước Anh nhiều người bị hại.

Chánh-phủ đã dạt cho các nhà buôn-bán nhập-cảng biết rằng từ nay các nhà ấy nên điều-đình với các nhà bán hàng cho mình ở ngoại quốc để họ tẩy uế rơm cỏ trước khi dùng các thứ ấy vào việc đóng hàng hóa. Các nhà buôn ngoại-quốc có thể xin các viên lĩnh-sự Hoa-kỳ nhân thực cho rằng rơm cỏ của mình dùng đã tẩy uế rồi.

Còn như hàng-hóa nhập cảng Hoa-kỳ mà không có giấy chứng thực của các viên lĩnh-sự, thì các nhà buôn nên đổi hoặc tẩy uế ngay các rơm cỏ đóng hàng đi.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Février 1924

Hòa-thị ở Paris

Hoa-thị ở Paris hôm nay lại mở cửa.

Việc nước Hy-lạp

Nghị viện đã bỏ phiếu tỏ lòng tin cậy tòa nội-các.

Việc nước Ý

Tin Rome. — Quận tước phu-nhân ở Gênes là thế.

M. Mussolini công-bố rằng ông sẽ mở mang dẫn dẫn đội chiến-hạm nước Ý.

Việc nước Đức

Tin Munich. — M. Hitler có trình với tòa án tại làm sao ông làm trái pháp-hiến. Ông nói vốn ông vẫn bất phục việc thụ-động để kháng.

Tin Berlin. — M. Muller công-bố tại nghị viện rằng chánh-phủ có giải-tán nghị-viện nữa, đảng Xã-hội cũng giữ cái thái-độ cũ không hề thay-đổi.

Xem trong sổ thanh-toán của nhà ngân-hàng Reichsbank về ngày 15 février, thì biết nhà ngân-hàng ấy phải vay thêm của nhà ngân-hàng Banque rente 100 triệu marks nữa. Số giấy bạc thông-hành tăng lên 33.500.000 marks kim-tệ. Số tiền tệ ngoại-quốc lưu trữ giảm đi 31 triệu marks kim-tệ.

Tại viện Hàn-lâm Cách-trí

Quận-tước de Broglie được tuyển-cử vào Hàn-lâm Cách-trí.

Tại Thứ-dân nghị-viện nước Pháp

Quan Tài-chánh bộ Thượng-thư de Lasteyrie có trình hội-đồng Tài-chánh mấy khoản nói việc giảm số chi-tiêu năm 1924 đi 150 triệu, về khoản tiền tạm ứng để sau thu về bồi khoản. Chỉ giảm các số tiền chi về các việc công-tác và các khoản chỉnh-trị, chứ không giảm các số tiền chi về việc bồi thường sự tổn-hại trong buổi chiến-tranh.

Việc kiểm-duyệt binh-vụ ở nước Đức

Nước Anh có viết thư cho hội-đồng các quan đại-sứ bày-tỏ mọi khoản về việc kiểm-duyệt quân bị ở nước Đức. Bức thư ấy đã gởi đến hội-đồng ở Versailles để hội-đồng xem xét mọi lẽ.

Nước Anh với nước Đức

Nước Anh ký với nước Đức một bản giao-ước định rằng khoản thuế hàng-hóa nước Đức nhập cảng nước Anh để lấy tiền chi vào bồi khoản, trước là 26 %, từ ngày 26 février trở đi, sẽ giảm xuống là 5 %.

Hội-đồng giám-định

Ngày mai hội-đồng giám-định sẽ nghe M Salter, chánh bộ kinh-tế của hội Vạn-quốc bày tỏ mọi lẽ về việc kiểm duyệt sổ chi-thu nước Đức, và việc chỉnh đốn nền tài-chánh nước Áo.

Tin Trung-hoa

Ngày 18 Février 1924

Tin Bắc-kinh

Tào-Côn hạn cho Triệu-ngọc-Kha trong hai tháng phải làm xong việc Kinh-Hộ năng không (tương tàu bay từ Bắc-kinh sang Thượng-hải).

Ngô-bội-Phu xin trọng dụng Lưu-tồn-Hậu

Ngô-bội-Phu (ở Lạc-dương) đánh giây thép cho Tào Côn cử Lưu-tồn-Hậu có tài dùng binh, xin giữ chức tổng-tư-lệnh.

Tôn-bảo-Kỳ diễn-thuyết ở ngoại-giao bộ

Ngày 16 février, Tôn-bảo-Kỳ bộ các nghị-viên ở ngoại-giao bộ, Tôn diễn-thuyết lâu lắm, nhưng chỉ toàn là những câu hủ sáo, như là: tôn trọng quốc-hội, thực hành hiến pháp, tiến hành sự hòa bình thống nhất vân vân.

Tôn-bảo-Kỳ đối với việc yêu-cầu của thứ-dân nghị-viện

Nghị-viện thứ-dân-viện đến xin Tôn bảo-Kỳ triệt bỏ quân cảnh vệ ở thứ-dân-viện; Tôn đã nhân nhời; nhưng vì trình Khắc-cỗ không nghe, Tôn còn bối rối chưa định đoạt được.

Một việc trở ngại đến cuộc hòa-bình thống nhất

Phái Trực-lệ phản đối việc bầu cử phó tổng-thống; ở Bắc-kinh dư-luận đều nói rằng việc phản đối ấy cũng đủ trở ngại đến cuộc hòa bình thống nhất.

Ôn-thụ-Đức về đến Bắc-kinh

Ôn-thụ-Đức về đến Bắc-kinh, sẽ vào yết kiến Tào-Côn ngay, vì Tào có ý trông mong lắm.

Tin Thẩm-Hồng-Anh

Quân đội Thẩm-Hồng-Anh thế thua, đã lui ra khỏi Bình-thạch.

Dương-thứ-Kham sắp sửa nhận chức Quảng đông lĩnh trưởng

Tôn-Văn cử Hồ-hán-Dân làm Quảng-đông tỉnh-trưởng, nhưng Hồ vì sức yếu, không dương nổi công việc phiền kịch; Tôn lại cử Dương-thứ-Kham, Dương đã nhận lời, đến ngày 20 février thì nhận chức.

Quân thổ-phỉ ở Bắc-giang

Trương-tế-Cửu (thổ-phỉ có tiếng nhất ở Anh-đức) tụ đồ đảng hơn 2.000 người, quấy nhiễu ở cửa sông Bắc-giang, muốn làm hưởng ứng cho quân đội Thẩm-hồng-Anh. Hà-khắc-Phu đem quân Hồ-bắc, hiệp sức với Ngô-kiến-Học (cọi quân đội Vân-nam) chận đánh, quân thổ-phỉ sức không chống nổi, thua chạy tan nát cả.

Vấn-đề tiền dư quan thuế

Ở Quảng-đông các trường Y-học, trường Pháp-chánh-học, trường Cao-đẳng sư-phạm và trường Nông-học đều đánh giây thép cho Công-sứ đoàn Bắc-kinh và cho quan thuế để chi cấp việc tiền dư quan thuế để chi cấp việc giáo dục trong các trường.

MỘT CÂU CHUYỆN VỀ QUAN CLÉMENCEAU

Người ta kể chuyện rằng trong năm 1906, khi quan Clémenceau chủ-trương bộ Nội-vụ, có một buổi ngài cùng quan Quản-lý văn-phòng của ngài là M. Winter đi xét các phòng giấy trong bộ xem các viên chức làm việc thế nào. Ngài vào phòng thứ nhất, không thấy ai cả, đến phòng thứ nhì, cũng chẳng có ai, đến phòng thứ ba, mới thấy một thầy thư-ký, nhưng thầy ta đương ngủ gục trên bàn.

Quan Quản lý Winter toan đánh thức lấy thư-ký ấy dậy, nhưng quan Thượng-thư bèn nắm tay lại mà rằng:

Thôi, đánh thức làm gì. Hãn thức dậy thì bắn lại đi, chớ chẳng ngồi đấy đâu.

MỘT CÁCH TRA ÁN MỚI

Sở cảnh-sát thành Birmingham (nước Anh) bắt được năm người đi đen can về bắn mười tư việc sát nhân trong khoảng ba năm vừa qua đây, nhưng năm người đa đen ấy nhất định chối không chịu thú nhận các ác tội của mình.

Sở cảnh-sát không làm thế nào được bèn dùng cách thôi miên làm cho năm người ấy thú-tội đi. Trong khi năm người nửa ngủ nửa thức, trong óc có điều gì đều nói thật cả, thì đến khi tỉnh dậy phải thú nhận cả mọi việc. Cái cách tra xét ấy kể cũng diệu thật, nhưng chẳng biết có đúng với luật pháp không nhỉ?

NGƯỜI DA ĐEN VỚI VĂN CHƯƠNG

Người da đen học chữ Âu-Mỹ cũng nhiều người nổi tiếng văn chương. Đau-cũ như M René Maran học văn Pháp, được giải thưởng Concourt. Ngoại giả người da đen học văn Pháp nhiều người tỏ ra rất là thông minh sáng suốt.

Ở Hoa-kỳ trước dây, người da đen thường bị khinh bỉ lắm, khó lòng có người biểu lộ được cái học-thức của mình ra. Nhưng mới đây có tin rằng một người học-sinh đa đen tên là Culien được giải nhì về một cuộc thi văn văn tại Cao-đẳng học-đường New-York. Có lẽ từ nay bắt đầu một cái kỷ nguyên mới về đường học vấn của người da đen ở Hoa-kỳ vậy.

HÀI ĐÀM

Bài tính đố

Ông F đương xoay nước bài để tìm quân đánh thì cậu con trai đến bên cạnh cứ nằng nặc bắt giảng nghĩa cho bài tính đố, ông đuổi thế nào cũng không ra, sau ông phải gắt lên rằng:

Học với hiểu hỉnh gì? Có bài tính thế mà không hiểu nghĩa!

Nhưng khó hiểu thì thầy giảng cho con.

Thế mà khó hiểu à? Thì dụ như năm người ngồi mà mỗi người ủ ba vấn, hỏi bao nhiêu vấn ủ cả thảy? Hiểu chưa?

Thưa thầy, con hiểu rồi!

Ph.-h.-X.

VIỆC CẤM RƯỢU Ở HOA-KỲ

19 người đàn ông và 1 người đàn bà can về việc phạm luật cấm rượu, bị tổng giam ở Herrin hoặc ở Benton (Illinois). Nguyên các viên cán-sự của chính-phủ liên-hiệp, và các đại-biểu của công-dân theo mệnh lệnh quan ủy-viên về việc cấm rượu ở Chicago, là M. A, E, Armitage đi tầm-nã nên bắt được bọn ấy.

Lính cảnh sát vào khám các nơi bắt được hàng trăm thùng rượu đã đem hủy hoại đi. Sau khi lính cảnh-sát đến khám một cái nhà thì nhà ấy phát hỏa cháy mất cả, chủ nhân khai rằng vì lính cảnh sát đến khám làm cháy nhà của mình.

Vì việc khám xét các nơi, nhân dân rối loạn, các quan phải điện gọi vệ-binh đến. Các quan nói hiện khó lòng dẹp yên được, không khéo xảy ra việc tàn huyết. Cái hiện tình nguy-ngập lắm. Người ta nói việc rối loạn ấy, có lẽ cả hội Klu-klux-Klan cũng can thiệp vào.

Chuyện Xiêm-la

Người An-nam ở Xiêm la

Ở nước Xiêm-la sở-dĩ có đến vạn người Au nam ta cũng vì mấy hồi như loạn Tây-sơn, giết đạo đỗ Thiên-chúa, Việt-Nam ta rối nhiễu, tình cảnh dân khổ sở, nhiều người không thể bền lòng ở lại được phải dìu dắt cha mẹ vợ con, anh em, họ hàng chạy trốn sang đây. Lại cũng vì lúc Xiêm đánh đuổi Cao-miên có trộm lấn vào bờ cõi phía Bắc Nam-kỳ ta mà làn phá đói ba làng rồi bắt mất ít nhiều người An-nam ở địa-phận ấy đề mang về nước làm tù cùng với người Cao-miên họ đã bắt được. Có người lại nói rằng người Cao miên bắt những người An-nam đánh cá men bờ sông Mékong ở đất họ mà bán cho người Xiêm.

Một ngày một có con có cháu, một ngày một sinh cơ lập nghiệp, một ngày một nhờ được lượng từ tế vua Xiêm, những người An-nam ấy lấy chỗ nương tựa làm chỗ sinh-nhai, tấm lòng vương vấn với cái tình cảnh bỗng nhiên gặp gỡ cũng tấm lòng hồi tưởng quê hương, bèn dây bèn mống. Qua đời ông cha đến đời con cháu. Nay miệng thì vẫn còn nói tiếng An-nam, nhưng mắt họ đề đã mấy người được thấy nước An-nam, lòng họ đề đã mấy người còn đủ tư-cách An-nam vậy. Một kẻ đến ở nhà ban lâu ngày, lạ chi mà chẳng phải theo thói tục trong gia-đình của bạn. An-nam đến ở Xiêm-la đã lâu ngày, lạ chi mà chẳng phải nhiễm lấy phong-tục của Xiêm, lạ chi mà chẳng dè quên được tổ-quốc — tổ-quốc mà bây giờ mắt mình có thấy chi với chi đâu. Lẽ ấy là một lẽ chưa nói ra cũng hiểu, ta bất tất thêm lời, e người đàm-tiếu. Ít nhiều người An-nam ấy, khắp nước Xiêm hãng ngày hãng lúc vẫn thường thấy. Giầy tây, bí-tất dài lên đến đầu gối, p'na-nùng (1), áo tây cổ đứng, mũ tây, ăn mặc in như người Xiêm vậy: tay trái yêu điệu nâng niu một cái sà-tích (chữ Anh stick cũng như chữ Pháp canne), tay phải cầm tờ nhật-trình chữ Xiêm, dáng cách in như Xiêm vậy. Tôi đố độc-giả còn nhận được họ là người An-nam nữa. Vì độc-giả lại có tinh thoc mách, tôi xin mới chư vị ướm lòng hỏi họ ít tiếng An-nam xem họ giả lời ra sao. Họ không hiểu. Mà thực ra họ nghe tiếng An-nam cũng chẳng khác gì chúng ta nghe, họ nói tiếng An-nam cũng từa tựa như ta nói. Duyên cớ những hờ ấy bởi đâu? Bởi vì không những là bề ngoài họ giống như Xiêm, bề trong cái nhỏ kia, cái lòng kia cũng như Xiêm, cũng khinh bỉ chúng ta một cách không thể kiếm được lời mà tả. Ôi! nước Việt-Nam ơi! xưa kia nước có tội lỗi gì, mà ngày nay có những đàn con bất hiếu ấy, khiến cho nước chịu thêm nhiều điều cay đắng như vậy!

Chúng tôi đây, con cháu mà nước mến thương từ nhỏ đến nay, dẫu rằng cái buổi này là thì buổi khó khăn mặc dầu, chúng tôi xin nguyện cùng nước đốc lòng đốc trí theo đòi cái văn-minh của Đại-pháp mà học hành

(1) Phà-nùng, tiếng Xiêm, là cái vậy mặc vào có cái đuôi đàng sau của cơm-ng đàn-bà ngoại Xiêm, người Lào và người Cao-miên.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

cho đến kỳ nước được vẻ-vang, cho đến kỳ lũ anh em của chúng tôi kia, lũ ăn ở bạc-tình kia phải xấu và hối hận.

Nay độc-giả đã hiểu cách cư-xử của ít nhiều đồng-bào chúng ta rồi, trộm nghĩ độc-giả cũng đôi chút buồn lòng. Tôi xin giải buồn hầu chư vị.

Tôi xin dẫn chư vị đi từ phía Bắc nước Xiêm xuống cho đến phía Nam. Chúng ta đi thuyền trên sông Ménam, Này đây là Caknam Chantaboon, đây là Caknam C'ho, đây là Kohyai, đây là Bangp'ho, đây nữa là Samsen. Những chỗ ấy vô số người An-nam -- Người An-nam tụ họp đông đảo lắm; không như mấy người An-nam vừa nói trên kia tản nát chỗ nào cũng thấy. Chúng ta đến đây, đừng sợ tức-tối gì. Chúng ta cứ việc nói tiếng An-nam, đừng ngại. Họ tiếp-đãi chúng ta tử-tế và bằng tiếng An-nam. Đây thì giọng nói nghe như giọng Nam-kỳ, kia thì giọng nói đưa dây tiếng Huế, tiếng Quảng-bình, Quảng-trị. Ăn mặc phần nhiều vẫn áo dài, vẫn quần hai ống. Phong-tục chỗ thì còn phảng-phất, chỗ thì vẫn như phong-tục An-nam. Không cần phải kể lể thêm phiền nói ngay như đến tết Nguyên-đán, dầu chư-vị ở Bangkok, chư vị đừng có sợ cái nỗi chẳng được bóc bánh-chưng xanh, nhai dưa-hành củ. Chỉ 30 đồng « sa-tăng » xe-điện, chư vị đi đến Samsen. Pháo tan xác đầy đường, câu đối đỏ lòm nhà, cũng mổ lợn, cũng đánh chén, những câu « năm mới, mừng tuổi » cũng lý-thú lắm chẳng kém gì Nguyên đán bên An-nam.

Có một nỗi là biết người, biết mặt, biết lòng làm sao. Trong những khi chuyện-trò và những khi gặp-gỡ, phần nhiều họ tiếp đãi tử tế, nói chuyện mặn mà, nhưng hình như bề ngoài cả. An-nam gặp An-nam chốn đất người bất-đắc-dĩ nên phải mua bán chút hậu tình kẻo là, kỳ thực « An-nam cũ » (1) có ưa gì « An nam mới » đâu, có mở hết lòng cho nhau biết đâu. Bởi thế, họ cùng chúng tôi, hai bên như là hai người mới quen thuộc, bên e tình, bên e mặt.

Đỗ-duy-Nhạc.

(1) « An-nam cũ » là tiếng của An nam thông dụng ở đất Xiêm để chỉ những người An-nam sinh đẻ ở Xiêm và để phân biệt với « An nam mới » là chúng tôi ở bên An-nam mới sang.

Cuộc thi thơ

Của Hoá-mỹ-Quyên nữ-sĩ

MDCCCLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu từ đời Lý khởi công.
Nhật nguyệt rạng soi nền phú-mỹ,
Thi thư riêng để cửa tôn sùng.
Tha bồ mưa gió trời Âu Á,
Cứ vững cung-tường đất Nhị Nùng.
Còn nước còn non còn đạo-học,
Hỡi ai qua Giám ngảnh mà trông.

Nguyễn-ngọc-Ngân
Charbonnages phủ Nho-quan

MDCCCLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xa trông cũng chạnh lòng.
Một giải xanh rì chen cỏ mọc,
Hai hàng mốc thếch dấu rêu phong,
Bên tường ôm ấp cây và khóm,
Kẽm máng vòng quanh nước một dòng.
Âu Á đua chen đà phỉ chí,
Xin ai ăn quả nhớ công giồng.

Đào quang Thiệu
Phố Thượng-kiệm Ninh-bình

MDCCCLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu gây từ Lý Thánh-tông.
Lễ nhạc nền xưa lừng bến Nhị,
Cung tường nếp cũ ngất non Nùng.
Nắng mưa cửa giám màu son nhạt,
Gió bụi bia hiền ngấn tuyết phong.
Trọng đạo đáng khen Ngô-thị nhỉ ?
Ra tay tô điểm thực nên công.

Trần-văn-Dung, Kim-sơn

MDCCCLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nơi này lắm cảnh trông.
Này miếu, này bia, này Nhị-thủy,
Lại đài, lại các, lại non Nùng
Lý,Trần,Lê,Nguyễn nền nguyên vững,
Đường, Hán, Minh, Thanh đạo vẫn sùng.
Vật ấy giá đem trường xảo đấu,
Văn-minh giải nhất có nhường không?

MDCCCLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là đệ nhất cung.
Giáo-hóa lưu-thông dòng nước Nhị,
Miếu đường bền vững tựa non Nùng.
Khác nào Bắc-tống thêm từ-vũ,
Này cũng Đông-đô mở bích-ung.
Thử hỏi những người quân-tử nhé !
Vì sao thơ vịnh gửi lung-tung ?

Phạm-khắc Quảng
Lang Cát-hạ, Nam-định

Tin sau cùng

Cái vấn-đề chính thể nước Hy-lạp

Quan thủ-tướng công bố rằng tả đảng xin hoãn việc bàn mọi khoản nói về hoàng tộc và chính-thể. Nghị viện ưng thuận.

Tòa nội-các nước Bỉ từ chức

Trong khi nguyên-lão nghị viện bàn bạc một cách huyên náo, M Theunis có tuyên bố rằng tòa nội-các xin từ chức.

Tại thứ-dân nghị-viện, tả đảng về phái xã-hội phản đối bản giao ước thương mại Pháp-Bỉ. Tả đảng về phái tự do thì ưng thuận.

Các nhà chính-trị nói rằng có lẽ M Theunis lại cầm quyền-chính.

Nước Anh với Ấn-độ

Tòa nội các tuyên bố rằng đặt thuộc quốc Ấn-độ làm một nước tự-trị là một việc rất là nguy-hiểm, mà lại là một việc khốc hại cho người Ấn-độ. Lời tuyên bố ấy khác với lời trước đây tòa nội-các nói rằng chính-phủ Anh sẽ tán trợ cho người Ấn-độ được hưởng quyền tự do về đường chính-trị và về đường kinh tế.

Nước Bảo có cách mệnh

Theo như lời các báo ở Athènes, thì ở nước Bảo có việc cách mệnh. Hiện đã tuyên bố chính-phủ Cộng-hòa, quan thủ-tướng, và các quan thượng-thư bị hành-thích.

Nhưng về việc ấy chưa có tin tức đích xác.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	19 độ
15 giờ	21 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu, 29 Février 1924

S. Protère

Âm-lịch

25 tháng giêng năm Giáp-tí

Ngày Mậu-dần

Hành Thổ Sao Ngưu. Trực Kiến

KỴ : Thụ điền. Tế tự

NGHI : Hội hữu, Kết hôn, Tài y, Thượng-lương, Giao dịch

Giá bạc. — Kể từ ngày 28 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 11 ' 75.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 28 février 1924* : 3 %. 56.2). — 3 %. Thứ hoàn vốn dần 66,45. — 4 %. 1917 60, 25. 4 %. 1918 59.60. — 5 %. 1915-16 70.4). — 5 %. 1920 84.50. — 6 %. 1920 81.97.

Quan Toàn-quyền đã về Hanoi — Quan Toàn-quyền Merlin và quí phu-nhân xuống Haiphong dự hội của các nhà có Quân-công bội-tinh (Médailles militaires) đã trở về Hanoi ngày hôm qua.

Ngày tiếp khách của bà lớn Toàn-quyền. — Đến ngày thứ hai 10 mars từ 17 giờ đến 19 giờ, Merlin phu-nhân sẽ tiếp khách tại phủ Toàn quyền.

Bàu cử đại-biểu Pháp cho Bắc-kỳ tại Thượng hội-đồng thuộc-địa. — Đến ngày chủ-nhật 2 mars này thì bàu cử một vị đại-biểu Pháp cho Bắc-kỳ tại Thượng hội-đồng thuộc-địa (Conseil Supérieur des Colonies) và đến 4 giờ chiều hôm ấy thì bắt đầu mở phiếu ở các hạt công cử. Quan Thống sứ đã thông tư đi các hạt hễ cộng phiếu xong thì phải điện ngay về phủ Thống-sứ để tổng cộng lại. Vậy đến sáng thứ hai 3 mars thì sẽ biết tin ấy.

Việc bàu cử hội-viên thương-mại. — Đến ngày thứ ba 18 mars 1924 thì bàu cử lại mười một ông hội-viên tại phòng Thương-mại Hanội là :

1· Sáu ông hội-viên thay cho MM Allemand, Chabot, Hommel hết hạn, M. Hoàng kim-Bảng tạ thế, MM Aviat và Sauvage từ chức.

2· Hai ông hội-viên thay MM. Demolle, Larrivé được bàu trong hạn một năm về kỳ bàu cử phụ thêm mới rồi.

3· Ba ông hội-viên thay cho MM. de Louvencourt, Perroud và Ng-huy-Hợi được bàu làm hội-viên bổ khuyết trong kỳ bàu cử vừa rồi.

Cũng ngày hôm ấy ở Haiphong cũng bàu cử lại 10 ông hội-viên là :

1· Sáu ông hội-viên thay cho MM. Bleton, Barbotin, Porchet, Paquin, Ng-hữu-Thu tức Sen hết hạn và M. Vanel từ chức.

2· Bốn ông hội-viên thay MM. Barondeau, Darles, Feschi và Nam-sinh được bàu là hội-viên bổ khuyết trong kỳ bàu cử vừa rồi.

Ở Hanoi thì Hội-đồng bàu cử do M. Grawitz là hội-trưởng phòng Thương-mại Hanoi làm chủ tọa và ở Haiphong thì do M. Giequeaux là thư-kỳ phòng Thương-mại Haiphong làm chủ tọa.

Ở Hanoi thì bàu cử tại phố hàng Trống và Haiphong thì tại phố Paul Bert, từ 8 giờ đến 11 giờ sáng.

Những người ở ngoại hai thành-phố ấy và những người ở thành-phố mà vì đau yếu không đến được thì được bỏ thư bàu. Như vậy thì phải theo như điều thứ 17 nghị-định ngày 27 octobre 1922 và phải gửi phiếu bàu đến sở bàu chậm lắm là trước hôm bàu cử.

Nếu kỳ ấy chưa xong thì đến hai tuần lễ sau lại phải bàu lại là ngày thứ ba 1er avril 1924

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 27 Février đến ngày thứ bảy 1er Mars 1924

Chuyện rất buồn cười

LE FILON DU BOUIF

Chia làm 5 phần

Nay mai sẽ chớp một phim rất hay mà các rạp chớp bóng Paris rạp nào cũng đã chiếu qua là :

NANOUCK, L'ESQUIMAU

Sau chuyện

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

sẽ chiếu đến chuyện

HAI MƯƠI NĂM VỀ SAU

CỨ BUỔI CHIỀU THỨ TƯ, VÀ BUỔI SÁNG CHỦ NHẬT, THÌ ĐỔI CHƯƠNG-TRÌNH

Hội xe đạp. — Hội xe đạp đã họp tại nhà ông hội-trưởng ngày 26 février. Sau khi đã xét việc khiếu nại của một người thì hôm nọ bị một người khác cố chí làm ngã và sau khi đã nghe lời người phạm tội ấy thì Hội-đồng đã phạt không cho dự thi đến ngày nào hội tha mới thôi và lại phạt bạc là 20 đồng.

Những người nào phạm điều lệ của hội mà biết lỗi mình và cam đoan rằng ăn ở tử tế với anh em bạn thì cũng là gìn giữ điều lệ của hội thì hội cũng lấy lòng đại-lượng mà không chấp. Bởi vậy mà Bồng với Cồng là hai người chạy giỏi có tiếng, trước đã phải phạt thì nay hội lại định sự phạt lại mà cho hai người ấy những kỳ sau này lại được dự thi. Kỳ tới nơi này định vào chủ-nhật 9 mars 1924.

Fauconnet và Cousin thì từ nay được dự thi vào hạng nhất, còn Jean Victor và Paris thì được thi vào hạng nhì.

Hội-đồng thành-phố. — Trong những việc đã bàn tại hội-đồng thành-phố kỳ vừa rồi thì có những việc này :

Hội Công-ích. Quan Đốc-lý có đọc cho hội đồng nghe một bức thư của hội Công-ích cám ơn thành-phố về số tiền trợ-cấp của hội ấy đã nhận được.

Hội xe đạp. — Hội xe-đạp có đơn xin tiền trợ cấp thì hội-đồng cho 250 đồng.

Lệ làm nhà ở thành-phố. — Các ông hội-viên An-nam có giấy thỉnh-cầu sửa đổi lại lệ luật làm nhà trong thành-phố, thì hội-đồng giao cho ban Lục-lộ xét.

Việc ra vào ở lò sát sinh. — Quan giám đốc thầy thuốc thú-y coi việc khám thịt ở lò sát sinh trình rằng số những người làm nghề bán lòng và tiết mỗi ngày một đông. Những người ấy được lợi dụng mọi cách ở trong lò sát sinh mà không phải nộp đồng thuế nào. Bởi vậy có xin đặt ra một thứ thuế phàm những người nào không làm nghề hàng thịt hay cu-li cho các hàng thịt mà vào lò sát sinh thì phải chịu cả. Hội đồng ưng thuận và nhờ quan Đốc-lý bàn với quan giám-đốc Thú-y định thuế ấy là bao nhiêu.

Vụ hát Tây mới năm nay. — Hội-đồng theo như ý kiến hội-đồng thành-phố Haiphong mà cấp cho phường hát thêm 2.000 đồng về vụ hát năm 1924-1925.

Việc quay số. — Các ông hội-viên Annam xin cấm việc quay số lấy tiền, đã đặt ra ít lâu nay tại chỗ chợ hàng Da cũ Hội-đồng nói rằng việc ấy thuộc riêng về phận sự quan Đốc-lý, chứ hội-đồng không biết đâu đến.

Kỳ hội-đồng sau lại định vào trong thượng-tuần tháng ba, có lẽ quan Đốc-lý Mourroux chỉ còn chủ tọa có một kỳ ấy nữa mà thôi.

Lời cảm tạ. — Tôi vâng mệnh tổ-mẫu, thân-mẫu tôi, và thay lời tất cả tệ quyến xin có lời rất trân trọng kính tạ các cụ, các quan, các ông, các bà, đã có lòng ân cần tử-tế, gửi đồ phúng viếng, gửi giấy chia buồn và đến thăm hỏi cùng đi đưa đám thân-phụ tôi là :

Ông PHẠM-DUY-TỐN

ngày 26 février vừa rồi.

Xin các cụ, các quan, các ông, các bà, miễn thứ cho mọi điều sơ-suất, thì tôi được đội ơn lắm.

Nay kính tạ
Phạm-duy-Khiêm

Cải chính. — Trong mấy câu đối phúng về đám ma ông Phạm-duy-Tốn thì có mấy câu đăng lầm như sau này :

Câu của ông Bùi-Kỷ và ông Trần-trọng-Kim :

Ngã bối diệc thâu sinh, thất xích ngang tàng cam tiểu mạ,
Cố-nhân (1) hồ cự tử, nhất phẫu can tình túc tang thương.

Câu của ông Ng.-quang-Riệu (2) :

Hào sảng như quân, viêm lãnh thế-tình hà túc quái,
Nỏ dung tự ngã, tử sinh đề-cục bất năng tranh.

(1) Chữ cố nhân này hôm trước đăng lầm là [illegible]

(2) Hôm trước đăng lầm là của quan phủ [illegible]

Bán một cái nhà cho thuê, kiểu xinh, ở chỗ rất tiện có ba lớp mỗi lớp ba buồng.

Hỏi tại : Đường Quan-thánh, số 140.

BÁN NHÀ

Phố Mới, số 1, 3, 5 và 7.
Hỏi : Số 6, phố Ngõ-gạch.
3758

Ngạch Học-chính. — MM. Ng-đôn-Thái, Ng-đình-Chuyên, Phạm-văn-Minh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt được bổ trợ giáo phụ tá, lương mỗi tháng 15 đồng.

M. Tô-đình-Cương, có bằng Sơ-học Pháp Việt, được bổ trợ giáo phụ tá, lương mỗi tháng 20 đồng.

M. Lê-văn-Ngọc, có bằng Sơ-đẳng tiểu-học, được cử lĩnh một chân dạy thay tại một trường khu phía Nam Hanoi, phụ-cấp mỗi ngày là 1 p 50.

Mme Trần-thị-Hưng, trợ giáo thực thụ hạng bảy được thêm hạn nghỉ 3 tháng nữa, tháng đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Di trường. — Trường Sơ-đẳng Phong-xa, huyện Yên-phong (Bắc-ninh), trước ở làng Phong-nam, nay dời sang làng Đại-bang.

Tòa án Đại-hình. Sáng hôm 21 septembre 1923 ở Haiphong người ta thấy một người Khách tên là Lu Chuck 59 buôn bán nằm chết ở trong phòng mà ở cổ thì có dây quấn và ở mặt ở mình thì có nhiều vết chém. Quân côn đồ còn bỏ lại ở phòng người bị hại một cuộn dây cũng đồng như dây quấn ở cổ, một con dao và một lọ thuốc mê. Xem xét các nơi thì biết là bọn côn đồ bẻ then cửa phòng mà vào hại người Khách lấy của. Tiền bạc thì không biết mất là bao nhiêu, song chỉ biết rõ rằng hôm trước người Khách ấy thu được 414 đồng.

Người Khách bị hại có nuôi một tên hầu sáng là tên Ng-văn-Phiên tức Quát được ít lâu Mà trước khi nuôi tên này thì có tên Trương-duy-Miện vẫn ở làm hầu sáng. Sau khi xảy ra việc ám sát này thì không thấy hai tên ấy, nên họ nghi cho chúng can vào việc giết chủ.

Bắt được hai tên hầu-sáng ấy, lúc xét hỏi trước còn chối quanh mãi sau mới chịu thú nhận và xưng ra tên Phạm-v Long tức Song, Trương-văn-Suy tức Hai, Ng-hữu-Công và tên Hiên tức Kỳ là đồng đảng. Hiện bắt quần áo hai tên hầu-sáng hãy còn vết máu và tiền bạc lấy của người Khách cùng những đồ đạc mới sắm.

Theo như các lời cung khai của những tên phạm thì tên Quát là nội-công dắt bọn gian phi đến và mở cửa cho chúng vào. Khi chúng vào định đánh thuốc mê rồi trói lại để lấy của, sau vì người Khách thấy động, chúng nó sợ không trói được thì tên Hiên tức Kỳ đè sấn lên lấy dây chẹt cổ, tên Quát giữ chân, tên Long giữ đầu còn tên Long cầm dao chém. Đoạn rồi chúng lấy tiền bạc mà tẩu thoát. Tên Trương-v-Suy thì chứa của ăn cắp và tên Ng-hữu-Công là khán hộ thì cấp thuốc mê cho bọn nó.

Theo như giấy quan thầy thuốc thì người Khách chết ngạt.

Những tên can phạm trước chưa can án lần nào

Cái nạn hằng ngày. — Ngày 27 hồi 8 giờ sáng chiếc xe ô-tô số T 542 của M. Ng-thế-Môn do *chauffeur* là Phạm-bá-Tâm cầm máy đi ở đường Phủ-lý khỏi Hanoi được 26 kilometres thì đụng phải một người đàn bà chừng 50 tuổi bị trọng thương mà không rõ căn cước ở đâu. Người *chauffeur* đặt ngay người bị thương lên ô-tô đưa vào nhà thương được vài giờ thì chết.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào bộp hàn kín, mỗi bộp hai mươi điếu	0 . 20

3697

Số 66

ĐÁ-BIẾT-TUỒI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả : một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

Ngoảnh đi ngoảnh lại đã đến bốn giờ chiều, tôi bèn theo lời mụ dặn, đi đến nhà số 18, phố Khang-bạch đăng, gõ cửa thì có con nữ-tỳ chạy ra mở cửa đưa tôi vào, vào đến trong thì thấy có bực đá đi thăm thẳm mãi mãi xuống như là xuống một con đường toại-đạo vậy. Trên chỗ bực đá có vẽ một cái bàn tay người, để rõ là chỗ trường bắn. Tôi xuống thì thấy có hai dãy nhà như là hai dãy tàu ngựa, ai nấy đang đứng sắp hàng mà tập súng. Chủ-nhân là Tống-bá-cách đứng dậy đi đến trước mặt tôi mà hỏi rằng :

— Khách có phải là Cách-mật-đắc đấy không ?

Tôi nói :

— Thưa vâng ! Hôm nay có người bảo tôi bốn giờ đến đây.

Chủ-nhân nói :

— Phải !

Nói rồi vào trong giá súng, lấy một khẩu súng ra, đưa tôi xem mà rằng :

— Khách có biết thứ súng này tên là gì không ?

Tôi nói :

— Súng này là súng đi trận, không giống những thứ súng thường dùng.

Chủ-nhân bèn mở cò lẫy máy cho tôi xem, rồi nói :

— Thử nạp đạn vào !

Tôi theo lời chủ-nhân bảo, nạp đạn vào súng ; chủ-nhân lại trỏ cái bia bảo tôi bắn. Tôi bắn cả thảy sáu phát, phát nào cũng trúng vào giữa hồng-tâm, chủ-nhân bèn lấy một quyển sổ tay ở trong túi ra, ghi lấy cái tài bắn của tôi, cho là tay bắn giỏi thứ nhất, rồi nói :

— Chiều nay súng đạn này anh phải giấu đi cho khéo ! Còn các việc tất anh cũng đã hiểu rồi, bất tất phải dặn nữa.

Nói đoạn, vỗ vào vai tôi, đưa xì-gà cho tôi mà rằng :

Tôi đã khảo thí nhiều người, nhưng không ai bắn giỏi bằng anh. Tài bắn của anh thật là đệ nhất. Cứ thế mà xem, thì mỗi viên đạn sau này tất là giết được một người vậy.

Tôi nói :

— Tôi bình nhật cũng có chút công luyện tập, cho nên bắn cũng không đến nỗi sai mấy.

Chủ-nhân lại nói :

— Anh cứ năng lại đây để cho họ xem cho họ biết rằng người Đức mình cũng không đến nỗi đớn mạt.

Tôi bèn biết chủ nhân rồi đi. Trong bụng lấy làm mừng thầm, qua được cái cầu nào là mừng cầu ấy ; nhưng bây giờ đến nhà con vợ thằng Hách-xử này, thì cái nguy trạng lại còn gấp trăm gấp nghìn vậy.

CHƯƠNG THỨ XXXV

Con mụ đó nó thấy tôi đến, liền hớn hở chạy ra đón. Đồ đạc trần thiết trong nhà, đều làm theo kiểu nước Đức cả. Hai bên treo hai tấm gương to đại, giữa bầy ngang một cái ghế trường, trên treo một cái lồng chim, làm kiểu nhà lễ-bái-đường, trong nuôi con chim hoàng-oanh, mỉa mai đang hót. Tranh treo rèm cuốn, đệm gấm thảm hoa, bốn xung quanh tường đều có vải căng màn phủ. Mụ đó hôm nay cũng làm đỏm tóc xõa ngang vai, trâm cài hoa giắt, trông cũng có cái vẻ say sưa. Mụ trỏ cái ghế mời tôi ngồi mà rằng :

— Ông anh hãy ngồi xuống đây, ta cùng nhau nói chuyện nước Anh chơi ! ông anh mở chai rượu ra mà uống, tôi uống với !

Bấy giờ trên bàn có bày mấy chai rượu, ở bên lại để một cái (tia-bút-song) dùng để mở nút chai.

Tôi mở nút rượu, rót vào cốc cho mụ trước, rồi mới rót vào cốc cho mình. Mụ cầm lấy cốc rượu, nghiêng mình mời tôi, kề vai cùng ngồi. Tôi bỗng nghĩ ra được một kế, liền nói :

— Dám xin phu-nhân có lòng tốt, cùng tôi uống cốc rượu chúc thọ cho một người. Người ấy là một người nữ-lang nước Đức, tên là Ái-lập-tư, vị-hôn thê của tôi vậy. Tôi mong sao sớm có ngày được trở về cố quốc, để cùng ai làm lễ thành hôn !

Mụ nói :

Tốt lắm !

Nói đoạn liền nâng cốc rượu chúc thọ cho nàng Ái-lập-tư, uống một hơi cạn cốc, rồi để cốc xuống bàn, như có ý nghĩ ngợi, rồi nói :

Thế ra ông anh đã dạm vợ rồi ư ?

Tôi nói :

— Vâng.

Mụ ta lại ngồi thừ ra, nhìn cái cốc rượu, vẻ mặt rất là sầu thảm. Tôi lúc đó cũng không dám cho rằng mụ có ý muốn lấy mình, nghe nói mình đã có vợ rồi mà thất vọng ; kỳ thực là cái sơ kế của mụ không thành, nên mụ lại bày cái kế khác đấy. Chính lúc mụ đang ngồi ngây ra nghĩ, thì tôi thấy thoáng trong bức màn căng tường, có cái chi hơi động đậy. Nhưng tôi vẫn ngồi nghiễm nhiên như người không trông thấy chi cả.

Mụ nói :

Thế ra ý bác định lấy người ấy thật ư ?

Tôi nói :

— Tôi định làm công trong nhà bảng, gom góp được ít nhiều, thì tôi lo ngay cái việc ấy trước nhất. Nay tùng-huynh tôi thuê tôi làm, tôi thiết nghĩ cái việc ấy cũng có thể kiếm tiền được, nên tôi mới từ Mỹ-châu mà đến đây, chẳng qua cũng là vì cái việc hôn-nhân mà đến vậy.

Mụ nói :

— Kiếm tiền có phải là việc dễ đâu. Không chân lấm tay bùn, mồ hôi nước mắt thì sao được !

Tôi nói :

— Phu-nhân dạy chí phải.

Mụ nói :

— Người con gái ấy có đẹp không ? Mà bác vội muốn lấy thế ?

Tôi nói :

— Tiếc rằng tôi không có cái ảnh của nàng ở đây. Giá có thì tôi đưa để phu-nhân xem. Phu-nhân xem ảnh thì phu-nhân mới biết rằng tôi vội là phải.

Mụ nói :

— Còn đợi kiếm tiền thì biết đến đời nào ?

Bấy giờ tôi cũng không biết cái ý mụ nói là thế nào, nên cũng cứ ừ hử cho xong đi. Bỗng lại thấy mụ nói :

— Bác La tư đi ! Có bao giờ bác nghĩ đến cái cách chóng kiếm được tiền không ?

Tôi nói :

— Có ! Tôi nghĩ đã chán ra cả, nhưng mà không có cách gì. Duy chỉ có cách đánh bạc, người nước Anh họ thích đánh bạc, mình đánh bạc may ra có vớ được chăng ! Nhưng nghĩ đi thì thế, nghĩ lại thì họ có đánh thì họ đánh với nhau, chứ phường mình là phường đi làm thuê, tiền đâu mà đánh được với họ. Túng sử có cái việc buôn bán phát tài được, mình cũng đến chịu thôi, ngắn tay với làm sao tới. Nghĩ đi nghĩ lại, thôi thì bây giờ chỉ có cách thắt lưng buộc bụng, hết sức làm làm mà thôi. Tùng huynh tôi cũng đã có cho, nhưng mà cho cũng chẳng được mấy !

Mụ nói :

— Bác đã không kiếm được tiền thì chẳng lẽ tình-nhân lại chờ đợi bác mãi hay sao ?

Tôi ngậm ngùi mà rằng :

— Tôi cũng biết thế, nhưng chẳng lẽ biết làm thế nào được.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình la, làm trò cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng trên, viên-chức Khám-đ xã thứ ba, tỉnh Một-ce phong lợi khám phá rằng :

Chiếu nay đại được phòng câu MONTES gửi ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã trong ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phẩm tài gửi cho qui được phòng chế-tăng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại rất quí, mà vị tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTES
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bức báo.

Mấy cái trộm — M. Perpère trọ tại nhà khách-sạn Hôtel de la Paix trình rằng các hòm đựng quần áo của ông tải từ Haiphong lên Hanoi bị kẻ cắp nay ra lấy mất mấy cái, giá ước 1.000 francs.

M. Lê-đình-Thi buôn gỗ ở Kép trình rằng kẻ cắp lấy mất cái ví da đựng 16 đồng bạc và cái giấy vật trong khi đi xe hỏa từ Kép đến Hanoi.

Mất trộm ô-tô. — M. Maurice Oudin là *contrôleur* xe-lửa nhà ở đường số 46 số 76 trình Cẩm rằng tối 27 vừa rồi hồi 8 giờ rưỡi chiếc ô-tô hiệu Berliet số T. 1407 của ông đỗ ở hè nhà chiếu bóng Pathé hồi 10 giờ 50 ở nhà ấy ra thì không thấy xe đâu nữa. Xe ấy ông giao cho một người *chauffeur* phụ coi ở ngoài.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Al-ép Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG: Giá 1 $ 50.
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 52, giáp mối số 235
Đ018.

NỮ - HẢI - TẶC
(Trinh thám tiểu-thuyết)
PHẠM - BÙI - CẨM dịch thuật
Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá một quyển..... 0$30
Tiền cước..... 0.11
Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gửi giấy cho :
M. BÙI XUÂN THÀNH
61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Lấy trộm gạo. — Ngày hôm qua, lính tuần-cảnh bắt được 15 người lấy trộm gạo của hiện kia đang xếp lên toa. Những người ấy bắt được nhiều lần lấy trộm gạo của người ta nên lính tuần-cảnh mới bắt tống giam để hậu xét.

Đi dâu mất. Cao-văn-Vi ở số 30 phố Clémenceau có đứa con gái nuôi tên là Đàm-thị Cún 15 tuổi, tự nhiên bỏ nhà đi dâu mất.

Mất xe bò. — Nhà vận tải Ng văn-Cương ở số 83 phố Clémenceau có đơn trình tại sở Mật-thám về việc mất một cái xe bò để ở đám đất hoang trước cửa sở Xá-phòng.

Mất xe đạp. M. Nguyễn-Thân làm ở hiệu vận-tải bằng ô-tô, nhà ở đường Lach-tray có đơn trình mất cái xe đạp hiệu « Alcyon » hồi 13 giờ để ở trước cửa một nhà ở phố Đầu-cầu.

Đã có lệnh bắt chó ở ngoại-châu. — Ngày nay thấy chó dại mỗi ngày một nhiều nên mới có lệnh bắt chó ở ngoại-châu.

Ngày thứ ba quan cai-trị ở Ngoại-châu cho lính đi bắt được 16 con chó ta đã cho đưa vào nhà thịt súc vật của thành-phố.

Chó cắn. — Hồi trưa ngày thứ ba tên Ng-văn-Sáng, 13 tuổi, ở thuyền số 161 đậu gần chợ, đi qua phố Bonual bị hai con chó ở trong nhà số 16 chạy ra cắn vào đầu gối chân phải. Thằng bé vừa đau vừa sợ kêu rầm cả lên thì linh tuần-cảnh lại ngay làm giấy phạt nhà có chó 10 quan và bắt đưa hai con vật vào sở Thú-y xét. Người ta toan đưa tên Sáng vào nhà thương để buộc thuốc, nhưng vì nó không bằng lòng nên đã cho về.

PHÚ-THỌ

Thưởng-hàm. — Được thưởng-hàm về dịp tết :

Thăng chánh cựu-phẩm văn-giai : MM. Hoàng-xuân-Hạ, chánh-tổng tổng Phu-khê, huyện Cẩm-khê ; Tạ-văn-Thạch, chánh-tổng tổng Gia-nghĩa, huyện Cẩm-khê ; Lưu-văn-Chương, phó-tổng tổng Lâu-thượng, Nguyễn-đình-Mão, phó-tổng tổng Phương-xá.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Nguyễn-duy-Lan, chánh-tổng tổng Xuân-lũng, phủ Lâm-thao ; Lê-văn-Ta, chánh-tổng tổng Đại-thân, phủ Đoan-hùng ; Nguyễn-văn-Trương, phó-tổng tổng Ấm-thượng, huyện Hạ-hòa ; Hoàng-bá-Đào, phó-tổng tổng Văn-nham, phủ Đoan-hùng ; Hàn-văn-Tạ, lý-trưởng xã Trung-giáp, huyện Phù-ninh ; Nguyễn-trọng-Thoi, lý-trưởng xã Bình-phúc, huyện Tam-nông ; Nguyễn-văn-Dục, lý-trưởng xã Chân-lão, huyện Hạ-hòa ; Lê-văn-Vinh, lý-trưởng xã Mai-ổ, huyện Hạ-hòa ; Nguyễn-văn-Nhâm, lý-trưởng xã Lang-sơng, châu Thanh-sơn ; Trần-văn-Bình, lý-trưởng xã Vĩnh-lại, phủ Lâm-thao ; Kiều-kiêm-Thiệu, lý-trưởng xã Thượng-lộc, huyện Thanh-thủy.

NAM-ĐỊNH

Thưởng-hàm. M. Trần-hữu-Phương quản Vi-xuyên làm kế-toán ở sở nấu rượu đã được hơn hai mươi năm nay. Vì sự cần mẫn mà ngày năm kia quan trên đã thưởng ngân bội-tinh. Nay lại được ân-thưởng phẩm-hàm, thực là đích đáng.

Cải chính. — Trong số báo 2079 ngày thứ ba 26 février 1924 về mục **thưởng hàm tỉnh Nam-định**, có M. Trần-doãn-Mai làm ở sở nấu rượu ở tỉnh Nam định đăng lầm là *Trần-doan-Mai* ở Bắc-ninh, nay xin cải chính lại cho đúng.

QUẢNG-YÊN

Thưởng-hàm. Được thưởng-về dịp tết :

Thăng chánh cựu phẩm văn-giai : M. Nguyễn-văn-Nho, phó-tổng tổng Văn-yên.

Thăng chánh cựu-phẩm bá-hộ : M. Phạm đình-Đoan, trưởng phố Mong-gay.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Đỗ-văn-Dương, phó-tổng tổng Thanh-đắc, huyện Hoành-bồ ; Vũ-đình-Xuân, lý-trưởng xã Hiền-hảo, huyện Cát-hải ; Nguyễn-văn-Oanh, lý-trưởng xã Nghĩa-lộ, huyện Cát-hải ; Lê-bá-Khải, sáng-lập hội làm phúc ở Quảng-yên, quán xã Linh-qui, huyện Gia-lâm Bắc ninh).

SƠN-LA

Thưởng-hàm. Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng tùng cửu-phẩm bá-hộ : MM. Hà-văn-Thang, đạo-giáp ở Mường cơi, châu Phù yên ; Cầm-văn-Bá, quản ở Mường-thanh, châu Mai-sơn ; Cầm-văn-An, quản ở Mường-bu, châu Sơn-la.

HÀ-GIANG

Thuyên chuyển. — M. Lê-xuân-Hựu thư-ký sở Kho-bạc bản tỉnh, vừa có nghị-định đổi về Hà-nội, được tin ấy, anh em ai cũng có lòng mừng cho ông và lại có lòng mến tiếc, nên có họp lại chụp ảnh để làm kỷ-niệm và đặt tiệc tiễn mừng. Trong khi tiệc có đặt cuộc xướng ca rất là vui vẻ lắm. Hôm 21 vừa rồi ông đã khởi-trình về Hà-nội, anh em đi tiễn rất đông.

Nghiêm-xuân-Lan lai cảo.

BẮC-GIANG

Thuyên chuyển. — Ngày mồng 9 tháng giêng ta các nhà-thuộc và hào dịch kỳ-lý hạt Hiệp-hòa đều lễ tạ tại cửa huyện, để tỏ ơn quan Nguyễn-duy-Hãng thuyên đi huyện Yên-phong (Bắc-ninh). Trong lúc phân kỳ tỉnh quan lòng dân đều tỏ ra ý mến yêu lưu luyến lắm.

Một cuộc diễn thuyết. — Hôm mồng 10 tà tức là ngày 14 tháng hai này, tại đình Đức-thắng gần huyện-lỵ huyện Hiệp-hòa, bài trí rất long trọng, đủ cả thân hào trong huyện lẽ tụ để nghe quan huấn hiệu-dụ, và nghênh tiếp quan huyện mới Nguyễn-văn-Cự. Đúng tám giờ thì quan Tuần và quan huyện đi xe ô-tô tới nơi, hàng huyện rước các quan vào đình, ai tọa đâu đó, quan Tuần liền giới thiệu quan huyện mới với hàng huyện. Tám giờ rưỡi thì quan Tuần liền đề đa thuyết.

Thoạt đầu quan nói về vấn đề cải-lương hương-chính : Ngài có nói rõ những cái tức-tệ về hương chính của các làng và cái thói điều ngoan của những người hào trưởng đã làm nhiều dân những thế nào. Vậy cần kíp phải nên theo lệnh trên mà kén người để cả lương hương chính. Ngài nói rất kỹ càng và công cuộc cải-lương nên làm như thế nào và cái chức trách của những người đảm đang lấy công cuộc cải-lương ấy ra làm sao. Ngài lại có dẫn cái công cuộc cải-lương của mấy làng nhỏ có người khá mà đã được tỉnh hết cả rồi có rằng như làng Phương-trung, làng Đông-ngạc ở tỉnh Hà-đông cho dẫn nghe.

Điều thứ hai ngài nói về vấn-đề trị thủy. Ngài có nói đến cái tình trạng khổ sở đáng thương trong khi bị lụt của dân hạt này về cái nạn vỡ đê Phù-cốc mới rồi. Vậy ngài hiểu dụ dân phải nên nhân cái lúc ngày còn rộng tháng còn dài này mà kịp lo ngay đến việc đê điều, chứ để đến tháng tư tháng năm thì chậm lắm.

Ngài nói mãi đến 11 giờ mới nghỉ. Khi tan cuộc ai nấy đều có lòng cảm động về những lời trân trọng của ngài đã hiểu bảo cho.

Trịnh-văn-Doanh lai cảo

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Thử năm vừa rồi bản hội diễn tích hát TUẦN-TỴ mới 8 giờ rưỡi tối đã bán hết vé nhiều ngài đi xem phải trở về không, vậy đến chủ nhật 2 mars này bản hội lại đem đi ăn lại, mời các ngài đến xem sớm kẻo hết chỗ.

Bán vé từ tối thứ bảy và chiều chủ nhật.

Tối thứ năm 28 février 1924
LÀM PHÚC NHƯ LÀM GIÀU
Tối thứ sáu 29 février 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
TRINH HIẾU VẸN TOÀN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
THẤT HIỀN QUYẾN
(Trẻ-con diễn)

NẾU thã ai mắc bệnh xuyễn, bệnh hen thì nên bảo người ta dùng thuốc bằng bột, bằng điếu văn (REMÈDE D'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE, CIGARETTES)

Thuốc này hiện các lương-y sĩ đều lấy làm hiệu nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng nghìn người khỏi bệnh.

Có bán tại : H. FERRIÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và tất cả các hàng Bào chế.

Gửi bán tại : BLANC, Hanoi
MONTES, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VEN E EN GROS
43, Rue des Cantonnais, 43
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 296

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp
Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên
P. Pon E. CHATAIGNEAU.
2994. Y. M. GRENES.

Nhà máy đúc kèm ở Quảng-yên (Fonderie de Quảng-yên) cần dùng những cai máy, thợ điện và thợ liện.

Hỏi tại nhà máy kèm ở Quảng-yên.

Cần dùng nhiều CAI ĐẦU THỰC GIỚI để đi làm trong miền Thanh-hóa.

Hỏi tại bản-quán, từ 3 giờ đến 6 giờ chiều.

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giấy phó tường Giá số 63

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bào-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Số 69

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thư nhà ngọc phun châu, khắp các quan trong toà Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn Tài-nữ » lập lầu kèn chồng, lại ban cho một cái rọt kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đá-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Nàng *Sơn-đại* bỗng thở dài một tiếng mà rằng :

— Thế mới biết thiên-hạ-sự thật là khó đoán trước được ! Vừa rồi chị nói mối lương-duyên của em, quyết-định ở *kén-bạch-hạm*, bây giờ xem tin báo này thì chẳng hay còn có quyết-định nữa hay không !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* cũng thở dài mà rằng :

— Cứ xem như thế thì việc thật khó đoán.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* ngẫm-nghĩ một chút, rồi lại nói :

— Thánh-thượng đã giáng chỉ cho các tỉnh phải tra hỏi để tìm hai chàng thì rồi ra tất sao cũng phải tìm thấy, nhưng chưa biết chóng chầy thế nào vậy.

Hai nàng dẫu gượng cười gượng nói, nhưng trong lòng vẫn không được vui, chán khúc ruột tằm, mối tơ bối-rối. Cách mấy hôm sau, nàng *Sơn đại* bỗng bị bệnh. *Sơn-hiền-nhân* và *La* phu-nhân lo-sợ không biết dường nào, vội-vàng mời quan thái-y đến để chữa thuốc.

Lại nói chuyện *Yến-bạch-hạm* từ khi đỗ hội khôi được tin-tức mỹ-nhân ở trên lầu thì suốt ngày luống những như ngây như dại, chẳng trông chi đến ăn uống cả. *Bình-như-hành* biết ý, cố gượng rủ chàng đi chơi các nơi thắng-cảnh để xem hoa uống rượu, nhưng chàng vẫn buồn-bã âu-sầu.

Bình-như-hành thấy vậy, nghĩ thầm : Nếu vậy thì trù-phi đem cái tình *Sơn* tiểu-thư mà đã-động chàng, quyết không thể khuyên-giải được. Từ đó, ngày nào *Bình-như-hành* cũng giục chàng đi dò hỏi tin-tức *Sơn* tiểu-thư.

Yến-bạch-hạm nói :

— Muốn đi dò hỏi cũng chẳng khó chi. Nhưng dẫu dò hỏi được tin, quyết không khi nào bằng mỹ-nhân ở trên lầu kia vậy. Huống chi nàng cậy mình con nhà khanh-tướng, lại được thiên-tử sủng-ái, thấy ta là kẻ hàn nho, vị tất đã không có về kiêu-ngạo. Thế thì ta hỏi tin-tức, cũng chẳng ích chi !

Bình-như-hành nói :

— Chúng ta làm-lỉ dưỡng trường tới Kinh, chính vì *Sơn* tiểu-thư, sao bây giờ lại bỏng sinh lòng hối-hận, hay là đại-huynh đã quên bài thơ bạch-yến rồi chăng. Dẫu *Sơn* tiểu-thư có về kiêu ngạo nữa, ta cũng cứ tìm đến, cho cam tấm lòng.

Yến-bạch-hạm nói :

— Nếu vậy thì sáng mai ta cùng đi dò hỏi xem sao. Nhưng tiểu-đệ đã chung tình có nơi rồi thì cũng chẳng lấy chi làm cao-hứng cho lắm !

Bình-như-hành nói :

— Dẫu cao-hứng hay không mặc lòng, cũng hãy đi một phen.

Yến-bạch-hạm bị *Bình-như-hành* cưỡng-bách, cũng phải vâng lời. Đến sáng ngày hôm sau, sửa-soạn cùng đi. *Bình-như-hành* nói :

— Chúng ta đi chuyến này, nếu nói rõ là đến thi thơ, chỉ e kinh-động trời đất, kh.ến nàng biết mà đề-phòng trước được. Giả-sử ta không bằng nàng thì thật là mua một trò cười. Chi-bằng ta giả dạng làm hai kẻ hàn-nho, chỉ nói là nghe tiếng đồn mà đến xin thơ, đợi khi nàng ra tiếp-kiến, sẽ thừa cơ viết một vài bài, khiến nàng phải giật mình kinh sợ, thử xem nàng xử ra thế nào.

Yến-bạch-hạm nói :

— Phải đấy !

Hai chàng liền thay hình cải dạng làm hai kẻ hàn-nho, dẫu có đem theo hai tên người nhà, nhưng bảo chúng đi xa xa, không cho theo gần, rồi đi ra ngoài thành, thẳng đường tiến bước. Nhớ lời người chủ quán hôm trước nói *Sơn* tướng-công ở *Quan-thúy-thôn*, mới không hỏi thăm *Sơn* tướng-công, chỉ hỏi thăm đến *Quan-thúy-thôn* mà thôi.

Con đường ấy, sơn kỳ thủy tú, lối đi quanh-co, không biết rằng xa. Khi đi tới nơi thì thấy có một cái chùa nhỏ, phong-cảnh trông rất u-nhã. Hai chàng mới rủ nhau vào đấy, một là nghỉ chân một chút, hai là để hỏi thăm tin-tức *Sơn* tiểu-thư.

Trong chùa có một vị hòa-thượng trông thấy, vội-vàng chạy ra tiếp đón mà rằng :

Xin cứ chào hai tiên-sinh ! chẳng hay hai tiên-sinh tới đây có việc chi ?

Yến-bạch-hạm nói :

— Hai chúng tôi nhân gặp tiết xuân hòa-ấm, rủ nhau đi dạo chơi, chẳng may mỏi chân, vậy xin vào ngồi nhờ bảo-am đây, để nghỉ-ngơi một chút.

Vị hòa-thượng ấy nói :

Xin mời hai ngài cứ vào !

Nói xong, liền đưa vào trước phật-đường, giải chiếu mời ngồi. Lại gọi tiểu đun nước pha trà uống. Vị hòa-thượng ấy hỏi :

Chẳng hay quí tính hai ngài là chi ?

Yến bạch-hạm nói :

— Tôi họ *Triệu* !

Bình-như-hành nói :

— Tôi họ *Tiền* !

Hai chàng lại hỏi vị hòa-thượng ấy rằng :

Dám hỏi pháp-hiệu của sư-phụ đây là chi ?

Vị hòa-thượng ấy nói :

— Pháp-hiệu của tiểu-tăng đây là *Phổ-huệ*. Chốn này cách Kinh-thành kể có hơn 1 dặm. Hai ngài đi chơi xuân, vui chân thẳng bước tới đây, tưởng đã cao-hứng lắm thay !

Yến-bạch-hạm nói :

— Chẳng dám nói giấu gì sư-phụ ! Hai chúng tôi dẫu nhân đi dạo cảnh xuân nhưng chỉ cốt dò-la tin-tức một người, cho nên không quản đường xa mà tới đây vậy.

Phổ-huệ hòa-thượng nói :

Hai ngài muốn hỏi thăm ai ?

Yến-bạch-hạm nói :

— Tôi nghe nói quan *Sơn* tướng-công cáo bệnh về ẩn ở đây, chẳng biết có thật không ?

Phổ-huệ hòa-thượng cười mà đáp rằng :

— Tôi tưởng là hai ngài muốn dò la tin-tức ai, chứ như quan *Sơn* tướng-công là một vị tể-tướng đương triều, còn ai không biết, can chi phải dò la tin-tức ! Hiện nay tướng-công ở trong *Hoàng-trang* ại phía nam đây. Tướng-công rất yêu cảnh chùa này u-tĩnh, thỉnh-thoảng vẫn đi lại. Trong một tháng có khi đến 10 ngày ở đây.

Bình-như-hành hỏi :

— Trong mấy hôm nay có đến đây không ?

Phổ-huệ hòa-thượng nói :

— Trong mấy hôm nay, vì *Sơn* tiểu-thư bị bệnh, đang mời thầy thuốc chữa, cho nên bi.ồn mà không tới đây.

Yến-bạch-hạm nói :

Chẳng hay *Sơn* tiểu-thư bị bệnh chi thế ?

Phổ-huệ hòa-thượng nói :

Tôi cũng không được rõ.

Bấy giờ tiểu tăng pha trà, *Phổ huệ* hòa thượng mời hai chàng uống, rồi lại hỏi rằng :

— Hai ngài hỏi thăm quan *Sơn* tướng công, có lẽ là chỗ thân-gia hoặc cố-cựu chi đây, cho nên muốn vào bái-kiến đó chăng !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

SƠN-TÂY

Thưởng - hàm. Được thượng hàm về dịp tết :

Thăng tùng cửu-phẩm văn - giai : MM. Nguyễn - danh - Giu, chánh-tổng tổng Chu-quyến, phủ Quảng-oai; Nguyễn-văn-Bang, chánh-tổng, tổng Phu-xuyên, phủ Quảng-oai; Đào-quang-Giác, chánh-tổng tổng Cựu-đình, huyện Phúc-thọ; Nguyễn-văn-Lân, chánh-tổng tổng Thụy-phiêu, huyện Tùng thiện; Nguyễn-duy-Sinh, phó-tổng tổng Phú xuyên, phủ Quảng-oai; Nguyễn-huy-Quyền, phó-tổng tổng Tường phiêu, huyện Tùng-thiện; Phùng-văn-Kinh, Phó-tổng tổng Mỹ-khê, huyện Tùng-thiện; Cao văn-Giên, lý-trưởng xã Trang-châu, phủ Quảng oai; Nguyễn-xuân-Thuân, lý-trưởng xã Phu-hang, phủ Quốc - oai; Hoàng - văn - Ngưu, lý-trưởng xã Mỹ-giang, phủ Quốc-oai; Nguyễn-đình-Bang, lý-trưởng xã An-duc, phủ Quốc oai; Trương - văn - Khoang, lý-trưởng xã Thuần-nhuế-trung, phủ Quốc-oai; Cấn văn-Châu, lý - trưởng xã Bạch - kim, huyện Thạch-thất; Kiều-văn-Tôn, lý-trưởng xã Trực đông huyện Thạch-thất; Kiều trọng Kế, lý-trưởng xã Cam - lâm, huyện Phúc-thọ; Đỗ-văn Kiểm, lý-trưởng xã Xuân-vân-đông, huyện Phúc-thọ; Vũ-văn-Học, lý-trưởng xã Xuân-khanh, huyện Tùng-thiện; Phùng - văn - Nhâm, lý trưởng xã Nghĩa-phu, huyện Tùng Thiện.

VIỆC KINH-ĐÔ

Treo tiệm và ra thai. — Trong thắng giêng này đi đến đâu cũng nghe người than bạc, sự than bạc có ba thời-kỳ khác nhau : thời-kỳ thứ nhất là trong ba ngày tết thì chẳng nơi nào là chẳng bày sòng nhất lục, là những sòng bạc tự do, ngoài đường trong nhà thấy đều có bày đỏ cho công-chúng đánh bạc, mấy hôm ấy tiếng sóc hột và tiếng dằng chén chẳng khác tiếng pháo nổ, còn người đánh bạc chẳng thiếu hạng nào, được thua đen đỏ, trong ba ngày ấy rất là náo nhiệt, nhưng anh nào được cũng chưa chắc là được, mà bợm nào thua cũng vị tất là thua, ấy là thời-kỳ thứ nhất còn đương hăng hái về sự cờ bạc ; thời-kỳ thứ hai, là kể từ mồng hốn tết khai hạ trong ba hôm ấy những sòng bạc tự do đã giảm lần lại lại có các sòng bạc khác bày ra như là sòng bài chói, sòng tổ-tôm, sòng núc, sóc đĩa, hai cáo, xì lác, vân vân.

Những sòng ấy hoặc ở nơi phủ đệ là những nơi sở Cảnh sát không có thể thi-hành sự tuần cảnh, hoặc ở tại dưới thuyền hay là nhà ai cũng cao thành kín, linh cảnh-sát không có thể vào bắt được, thì tha hồ cờ bạc suốt đêm liền ngày, thời-kỳ ấy là thời-kỳ lợi hại của mấy bọn cờ bạc nghề, mà cũng có người được tiền nghìn, mà cũng có người than bạc vạn thì đã tiệm định hẳn sự được thua : đến thời-kỳ thứ ba thì chia ra hai phe cờ bạc là bọn nghề cờ bạc thì đi theo cờ bạc đã kể trong thời-kỳ thứ hai, và những kẻ tham tiền lại xoay qua lối đánh tiệm và treo thai, thì lối cờ bạc này mới thật là hại hết cả, các hạng người, gọi là bọn lương-dân thì chẳng phải bợm cờ bạc cũng lắm lúc thất cơ lỡ vận ; mà chẳng hay sự đánh tiệm và thai này do được phép ở đâu cho, mà từ khai ba cho đến sớ, giêng hai, năm nào cũng thấy, vì rằng một xu trúng ba hào, một đồng trúng ba chục rồi lại một chục trúng ba trăm thì ai lại chẳng tham, mà vì tham nên thâm, mỗi ngày ở khắp trong thành ngoài phố và các nơi tòa sở, nơi nào cũng nghe người bàn câu thai này, đoán giấc mộng kia, đêm chiêm-bao thấy chuyện gì đến sáng lại cứ mượn người kia cùng kẻ nọ giải rồi đem tiền đi đánh tiệm đánh thai, tham bao nhiêu thua bấy nhiêu, thật đã hại quá, mà cái thời-kỳ thứ ba này là cái thời-kỳ đã định cho kẻ được, thì phóng túng sự xa x', làm những chuyện đồi phong bại tục : rượu chè trai gái chẳng từ điều xấu-hạnh gì bao giờ, còn kẻ thua bạc khuynh gia bại sản, hoặc thất cơ lỡ vận rồi lại xoay ra nghề trộm cướp ấy là cái kết quả của sự cờ bạc trong thời-kỳ thứ ba.

Xem như thế cái hại biết bao nhiêu vì sự cờ bạc, thế mà sao không thấy tuyệt, muốn trừ cho hết chẳng biết ngày nào mới xong, mà chẳng hay dụng đến phương-pháp gì mới hiệu nghiệm ?

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc hoá không có pha chế nhiều môn

Mỗi hoàn 0,50 cgr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GẮN-CỐT

THUỐC PHÁP — Tổng kho: 6, Rue de Pan-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẤM

Cũng có bán tại: Hanoi, Ed CHASSAGNE, Pharmacien 1, BOULEVARD, Typ., và các hiệu bào chế khác.

CHƯ TÔN!

ai muông ngăn ngừa che thân

CHO KHỎI ĐAU

NHỜ LÀ

Khan cổ, đau họe giọng, yếu tim, đau phổi thì chỉ có ngậm THUỐC ĐƯỜN

VALDA

Bởi thứ đã thông mà lại được Khỏi ho cảm mạo thương hàng Dầu ai thở bắt hoà hôm đó đây hay là có xát đặc

Thì cũng Khỏi lo đau

Còn có dùng Số mũi Khan cổ, Khạc trong, nóng lạnh cũng là lo thì cũng cứ dùng THUỐC

PASTILLES VALDA

ngậm thong thả tốt lắm.

Mà phải nhớ mua thứ thuốc đó mới hơn nghiệm.

Có cho kẻ trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu cố, hàng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM »

Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc qi để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe,** người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

痔醫林桂號

GỬI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ tuy là bệnh tật thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết cũng đi, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi đau chữa bệnh này đều đáng đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi nan tự kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa cơ thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh đang xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

24, Rue Sinn Beong. — HANOI

Gặng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ. Cửa hàng xa đến xin hẹn trước.

Thư tới xin trả lời ngay. 2096

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2098

Đánh mất tròn, Cọng mầu vàng, Vành đỏ mỏi, Giá bán hạ, Đồng bảy thôi (1$70)

Gửi tính xa, thêm ba hào vào tiền cước :

0$30

Dùng đeo tết, trông rất đẹp !!

Hạng hộp kính (Alluminium) Lu-mi-nôm, Giá sáu hào, Xin mua mau, kẻo hết dịp.

Bán tại hiệu :

LY-SENG-BAO

42, Phố hàng Bồ, Hanoi 2063

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酷補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每日午晚兩次飯前服一小杯

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *41, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi*

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhẹ-nhàng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mau-lẹ, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước khi bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

NƯỚC HOA THƠM

CỎ-BA

PACHOD Frères & Cie LYON

CÁO-BẠCH

Hiệu Tạo Nghĩa [illegible] Thanh-hóa có lời cáo-cùng các ông quí-khách biết rằng : [illegible] Nam-sơn [illegible] này hoa [illegible] quí-khách [illegible] các [illegible] tinh [illegible] khu để ấy và [illegible] tại nơi [illegible] sửa sang riêng cho [illegible] nơi.

[illegible] từ nay cho đến hết tháng, [illegible] sản cơn [illegible] Không thấy [illegible] kể mỏ mà ấy là mỏ [illegible] đem vào [illegible] tại đó, được, không phải mất tiền nong gì cả.

Nay kính cáo

Nam-khan-Định thứ 5 tháng 12 ngày 2

Lập Nghĩa-địa hội, hội-trưởng

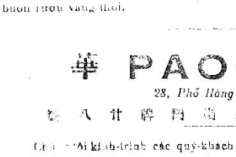
BUI TƯỜNG-LÂN

Học các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị bản thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Giá cước độ hơn một đồng một lọ. 2082

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ. Hanoi

[illegible] Ai-khách-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tôi Ta sắp đặt mới chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Kẻ mua, người xem, đem ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

2032

Các thứ đồ ban Tết này thì thật là tinh xảo, thứa đã làm lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mọi đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đắc biệt đi.

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn